

**Hekimler
camide, sokakta
hastanede
nerede
ihtiyaç varsa
oradadır**

Fotoğraf: Yasın Akgül

OLAY

Dolmabahçe Bezmi-Alem Valide Sultan Camii'ne sığınan yurttaşların ve onları tedavi etmeye çabalayan iki hekimin de yargılandığı 255 kişilik yeni bir Gezi Davası'dır. Bu davada Valide Sultan Camiine sığınan yaralı-lara tıbbi destek veren meslektaşlarımız Dr. Sercan YÜKSEL ve Dr. Erenç Yasemin DOKUDAN'ın Türk Ceza Kanunu'nun 153/2-3 ve 283/1 maddelerini ihlal ettikleri iddia ediliyor.

7 Mayıs günü başlayacak davada iki genç meslektaşımız suç işleyen kişilere imkan sağlayarak "suçluları kayırmak", ilgili dini inancı benimseyen toplum kesimini tahkir maksadıyla camiyi kirletmek iddialarıyla toplamda 8 yıla varan hapis cezası istemiyle yargılanacaklar.

Fotoğraf: Didem Mahsunlar

Broşürde kullanılan
fotoğraflar için
GALATA
FOTOĞRAFHANESİ'ne
teşekkür ederiz.

İddianamenin ilgili bölümü şöyle;

...camiî içerisine revir kurarak, temin ettikleri ilaçlar ile kanun dışı toplantı ve gösteri yürüyüşü yaparken yaralanan eylemcilere sağlık yardımı yaptıkları,

...üzerlerinde meslek formaları bulunan şüphelilerin camiî içerisini yaralıların yaralarının ağırlığına göre 3 kısma ayırdıkları, şüphelilerin camiî içerisindeki ayakkabılıkları ters çevirerek tezgâh gibi kullanmaya başladıkları...

Şüpheliler Erenç Yasemin DOKUDAN ve Sercan YÜKSEL de dahil olmak üzere tüm şüphelilerin, ilgili dinî inancı benimseyen toplum kesimlerini tâhkir etmek kastı ile ibadethane olan ve herkes için geçerli belirli giriş kuralları bulunan Dolmabahçe Bezmiâlem Valide Sultan Camii'ne ayakkabıları ile girerek, savunmalar doğrultusunda ibadethaneye zor durumda kalınarak ayakkabılar ile girildiği kabul edilse dahi ibadethane içerisinde zor durum sonrası ayakkabılar ile gezinmeye devam edilerek, keza camiî içerisini de revire çevirerek... ibadethaneyi kirletmek suretiyle zarar verdikleri,

...mesleğe ait özel formalar ile kanun dışı eylemlerde bulunurken yaralanan eylemcilere temin edilen ilaçlar ile tıbbi yardımda buldukları, bu şekilde suç şüphesi altında olan şüphelileri kanuni takip yapacak mercülere bildirmedikleri gibi aksine kanun hilâfına olarak şüphelileri kayırdıkları anlaşılmıştır.

Görüldüğü gibi yaralı halde camiye sığınan eylemci olan-olmayan herkese, o koşullarda sağlık hizmeti sunmaya çalışan hekimler, suç işleyen bir kişiye yaklaşmaması için imkan sağlayarak, "suçluları kayırmakla" suçlanıyor. Yani demokratik protesto hakkını kullananlar da, camiye can havliyle sığınanlar da, onlara ilk yardım yapan hekimler de suçlu olarak değerlendirilmekten kurtulamıyor.

ASLINDA NE OLDU?

Topçu Kışlası yapımı ve Taksim Meydanı “yayalaştırma” planlarını öğrenen Mimarlar Odası’nın davetiyle biraraya gelen meslek odaları, sendikalar, semt dernekleri, esnaf dernekleri, siyasi partiler, çevre örgütleri... uzun zaman önce Taksim Dayanışma adı verilen büyük platformu oluşturmuştu.

Topçu Kışlası yapımı ve Taksim Meydanı “yayalaştırma” planlarını öğrenen Mimarlar Odası’nın davetiyle biraraya gelen meslek odaları, sendikalar, semt dernekleri, esnaf dernekleri, siyasi partiler, çevre örgütleri... uzun zaman önce Taksim Dayanışma adı verilen büyük platformu oluşturmuştu.

Kentin müşterek alanlarının rant alanı haline dönüştürülmesinin, doğal dokunun yerini betonların almasının ve yaşam alanlarımıza her türlü müdahalenin aslında sağlık hakkına müdahale olduğunu bilen, Taksim meydanı için “planlanan” adımların atılmasının sadece sağlık sorunu değil, demokrasi sorunu da

olduğunu tespit eden İstanbul Tabip Odası da bu platformun içinde baştan bu yana yer almıştır, almaktadır. Bu nedenle meslek örgütümüzü temsilen toplantılara katılan dönemin İstanbul Tabip Odası Genel Sekreteri Dr. Ali Çerkezoğlu hakkında da dava açılmıştır. (Kurum temsilcilerinin yargılanacağı **Taksim Dayanışma duruşması 12 Haziran 2014’te**, İstanbul 33. Asliye Ceza Mahkemesinde olacaktır.)

Belediye ekiplerinin Gezi Parkı’na keçeyle girip ağaçları yıkmaya başladığının duyulması üzerine, 27 Mayıs 2013’de bir avuç kişiyle başlayan park nöbeti; “Gezi Direnişi” diye adlandırılan ve

dönemin İçişleri Bakanının açıklamalarına göre, yurt genelinde Bayburt hariç 80 ilde vatandaşları sokaklara döken bir demokrasi gösterisine dönüştü.

Önce ağaçların yıkılmasına, büyük bir coğrafi alandaki tek yeşil alanın yıkılıp AVM yapılmasına itiraz ettiği için parka gelenler, polisin ölçsüz, kör, gözü dönmüş şiddeti karşısında hızla arttı, hükümetin baskıcı politikalarına duyulan tepki polis müdahalesinin şiddetiyle birlikte tüm ülkeye yayıldı. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde daha önce görülmedik bir biçimde büyük insan grupları, meydanlara, kent sokaklarına çıkarak “demokrasinin

seçimden ibaret olmadığını, düşünce ve ifade özgürlüğünü, yönetime katılma hakkını kullanmak istediklerini” anlatmak üzere yapılan gösterilerde yer aldılar.

Polisin, göz yaşartıcı kimyasal kullanarak barışçıl gösterileri hedef alması nedeniyle, milyonlar doğrudan ya da dolaylı olarak bu şiddetin hem mağ-

duru hem de tanığı oldu. Dahası, tazyikli su, gaz bombası kanisteri, plastik mermi ve türevleri gibi diğer şiddet araçlarının işkence ve kötü muamele uygulaması niteliğinde kullanımına bağlı olarak binlerce insan yaralandı ve 8 yurttaşımız hayatını kaybetti.

Ancak ne yazık ki Türkiye yaşam hakkını ihlal edenlerin, şiddet uygu-

layanların değil, yaralıyı tedavi eden hekimlerin mesleklerini icra ettikleri için yargılanabildikleri bir ülke haline getirildi. Bu süreçte en iyi bildiği ve mesleki etik gereği yapmak zorunda olduğu hekimliği ifa eden, yanındaki yaralıları tedavi eden onurlu hekimler ve sağlık çalışanları suçlu gösterilmeye çalışıldı/çalışılıyor.

TIBBİ SÜREÇTE NELER YAŞANDI

Fotoğraf: Hüseyin Aldemir

Polis şiddeti ve Sağlık Bakanlığı'nın acil sağlık hizmeti sunmak konusundaki "gönülsüzlüğü"; hızlı ve yaygın acil sağlık hizmeti ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Karşı karşıya kalınan durum tıpkı deprem gibi, sel felaketi gibi, büyük yangınlar, patlamalar gibi olağan dışı bir durumdur. Bu nedenle de olağan dışı durumlara özgü, olağan dışı bir sağlık hizmeti örgütlenmesini gerektirmiştir.

Eylemci ya da değil büyük insan grupları, kuralsızca kullanılan kimyasal gazlardan, suyuna kimyasal madde karıştırılan tomalardan, gaz fişeklerinin silah gibi kullanılmasından kaynaklanan kanamalı yaralanmalardan, ağır travmalara kadar polis şiddetinin yarattığı acil sağlık sorunlarına maruz kalmıştır.

Türk Tabipleri Birliği tarafından hazırlanan ayrıntılı raporda belirtildiği üzere **31 Mayıs-1 Ağustos tarihleri arasında; 6 kişi¹ hayatını kaybetmiş, 106 kişi kafa travmasına uğramış, 11 kişi gözünü kaybetmiş, 1 kişinin dalağı alınmış, kamu hastanelerine, özel hastane ve tıp merkezlerine ve alanlarda kurulan revirlere toplam 8163 kişi yaralı olarak başvurmuştur.** Çok sayıda

kişi doğrudan ya da suya karıştırılarak kullanılan gaz ve kimyasallardan etkilenmiştir.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın (TİHV) "**Gezi Parkı Süreci Kapsamında Türkiye İnsan Hakları Vakfı Olgularının Tıbbi Değerlendirmesi**" Raporunda da; TİHV'in 4 temsilciliğine başvuran 297 kişide göz yaşartıcı kimyasal ajanlara maruz kalma dışında çeşitli travmatik yaralanmaların da tespit edildiği, 234 kişinin en az bir travmatik yaralanması mevcutken; 63 olguda ise hiçbir travmatik yaralanmanın mevcut olmadığı, bu olguların sadece kimyasal gaza maruziyet nedeniyle başvurduğu kayıtlıdır.

• 127 olguda (% 42,8) gaz fişekçi

çarpmasına bağlı, 31 olguda (% 10,4) plastik mermi çarpmasına bağlı (*çarpmanın şiddetine, mesafeye, vücuttaki lokalizasyona bağlı olarak değişen yaralar*)

• 59 olguda (% 19,9) kaba dayak (*insan bedeniyle ya da sert bir cisim kullanarak meydana gelen künt travmatik yaralar*)

• 30 olguda (% 10,1) basınçlı su ile (*basıncın şiddeti, mesafeye, maruziyet sıklığı ve süresine göre ve/veya basınç etkisiyle çarpma, düşme, sürüklenmeye bağlı*) meydana gelen yaralanmalar tespit edilmiştir.

Hekimler, hemşireler diğer sağlık çalışanları olağandışı durumda ortaya

¹Bu süreçte hayatını kaybedenlerin sayı maalesef 8'e yükselmiştir.

çıkan sağlık sorunlarının giderilmesi için gönüllü olmuşlar, mesleklerinin etik ilkelerine, Hipokrat andına sadık kalmışlar, yaralıların olduğu her yerde (gerekli sağlık hizmetine ulaşınca kadar) ellerinden geleni yapmışlardır.

Ancak olağanüstü koşullarda sağlık hizmeti sunmaya çalışanlar, bu nedenle şiddetin doğrudan muhatabı da olmuşlardır. Nitekim Uluslararası Af Örgütü tarafından hazırlanan raporda Ankara, İstanbul ve İzmir'de polislerin revirleri bastığı, göstericilerin tıbbi yardıma erişmelerini engellemek ve sağlık personelinin yıldırım amacıyla tehdit ettiği ve şiddet uyguladığı not edilmiştir.

Sağlık Bakanlığı bu süreçte;

- Özellikle ilk günlerde 112 ambulans hizmetinden yararlanmak mümkün olmamış, yaralıların bir bölümü uzun süreler boyunca ambulansın gelmesini beklemiş, önemli bölümü etraftakilerin yardımı ile sağlık kuruluşlarına ulaştırılmıştır.
- Yaralılara ulaşılmasında sorunlar yaşanmasının yanı sıra ambulansların yetersiz kalması, özellikle ilk günlerde ambulanslar kanalıyla gaz fişeklerinin taşındığı bilgisinin sosyal medyada fotoğraflar eşliğinde çokça dile getirilmesi, sağlık otoritesine duyulan güvenin azalmasına yol açmıştır.
- Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri

Kurumu tarafından gönderilen yazı ile Hastanelere başvuran göstericilerin ayrı bir forma kaydedilmesi ayrıca listelenmesi istenmiş, bu durum med- yada da “fişleme yapıyor” şeklinde yankı bulmuştur.

- Sağlık Bakanlığı Denetçisi tarafından başvurucların (gönüllü sağlık hizmeti alan hastaların) bilgileri İstanbul Tabip Odası ve Türk Tabipleri Birliğinden istemiştir.

- Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından, meslek örgütümüzden gözünü kaybeden insanların kimlik bilgileri istenmiştir.

Bu nedenle yaralanan kişiler, Sağlık Bakanlığı'nın ve Bakanlığa bağlı sağlık kurumlarının kendilerine hak sahibi olarak değil, suç faili olarak yaklaşacağı endişesi yaşamışlardır. Başka bir ifade ile, Sağlık Bakanlığı tarafından olaylar sırasında sağlandığı ileri sürülen sağlık hizmeti, Devlet'in kendi 'caydırıcı yaklaşımı' nedeniyle 'erişilebilir değildir'.

Nitekim Türk Tabipleri Birliği '**Kimyasal Gösteri Kontrol Ajanlarıyla Temas Edenlerin Sağlık Sorunları Değerlendirme Raporu'**nda; 11.155 yanıt üzerinden elde edilen bulgulara ve yanıtlara göre her 10 kişiden neredeyse yedisi kullanılan kimyasal maddelerden çok yoğun olarak etkilenmiş, astım ve hipertansiyon atakları, ciddi nefes darlığı, nörolojik ve psikolojik

belirtiler ortaya çıkmış, bunlara rağmen kimyasal gazdan etkilenenlerin %92'si **sağlık yardımı almamış** ya da çevresindeki gönüllülerden almıştır. **Hastaneye başvurma ya da götürülme yüzdesi %5 düzeyindedir.**

Yalnızca bu bulgular bile Sağlık Bakanlığının temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alındığı bir sağlık hizmetine ulaşımı sağlama ödevini yerine getiremediğini/getirmediğini ortaya koymaktadır.

“Gereksinimlerin kaynaklardan fazla olduğu” bu açık olağandışı durum karşısında ilk günden itibaren sahaya koşan gönüllü hekimler, acil sağlık hizmeti vermeye çalıştılar. Sahada hizmeti örgütlemesi ve sunması gereken temel yükümlü Sağlık Bakanlığı iken, Bakanlık hizmet sunmamanın ötesinde, gönüllü hekimler için yasal işlem başlatılacağını duyurdu ve bu sorumluluğu yürüten meslektaşlarımız hakkında soruşturmalar başlatıldı ve son olarak da ceza davası açıldı.

Türk Tabipleri Birliği ve İstanbul Tabip Odası ise bu süreçte,

- Tüm meslektaşlarını sağlık hakkı ve temel hekimlik değerleri doğrultusunda katkı vermeye çağırdı.

- Fişlenme kaygısının, yaralananların sağlık kuruluşlarına başvurmalarının önüne geçtiğini belirterek, bilgilerin anonim olarak toplanmasını önerdi.

- Sağlık yardımı alanlara ilişkin istenen bilgileri vermedi. Hekimlerin hasta haklarına, özel hayatın gizliliğine, hasta ve hekim arasında ilişkinin mahremiyetine, sır saklama yükümlülüklerine uymasının zorunlu olduğunu belirterek, bu talebin uygun olmadığını ilettiler.

- Şiddetin durdurulması, gereksinime göre sağlık hizmeti sunulması ve toplum yararına politika üretilmesi TTB'nin temel talepleri oldu.

- Bu amaçla basın açıklamaları yapıldı, hekimlere, Sağlık Bakanlığı'na, İçişleri Bakanlığı'na, Başbakanlık'a çağrılarda bulunuldu,

- Uluslararası hekim örgütleriyle iletişim kuruldu.

- Göstericilerin sağlık durumlarına dair bilgileri derleyerek kamuoyuyla paylaştı (TTB ve TİHV'nin yürüttüğü çalışmalar -ne yazık ki- halen ülkedeki tek veri kaynağını oluşturuyor).

Fotoğraf: Hüseyin Aldemir

ETİK METİNLER VE UZMANLAR NE DİYOR?

Sağlık çalışanları kamu alanında veya kamu dışında çalıştıklarına bakılmaksızın sağlık hizmet etiğinin ilkelerine uygun davranma yükümlülüğü altındadırlar. Hekimlik hizmeti etik ilkelerle yürütülür. Hasta-hekim ilişkisindeki güvenin korunmasında sır saklama yükümlülüğü önceliklidir. Hiçbir tıbbi bilgi, insan onuruna ve değerlerine aykırı olarak kullanılamaz.

Sağlık hizmeti etik kurallarının esası; kısıtlamalar, baskılar ve yasal sözleşmelere bağlı yükümlülüklerden bağımsız olarak, sağlık hizmeti veren kişinin daima hastanın iyiliğini gözeterek ve yararını düşünerek davranmakla görevli olduğudur. Bu kural aynı zamanda mesleki bağımsızlık ilkesinin de bir gereğidir.

Etik, meslek etikleri, etiğin bilgi kuramsal temelleri ve insan hakları konularında ulusal ve uluslararası

düzeyde araştırma ve çalışmaları ile tanınan **Felsefeciler Prof. Betül Çotuksöken, Prof. Dr. İoanna Kuçuradi ve Prof. Dr. Harun Tepe** tarafından yapılan değerlendirmede; taşıdığı insan onurunun farkında olan her hekimin bilgisini insanlık yararına kullanacağına ilişkin normları uymasının bekleneceği belirtilmektedir. Dünya Tabipler Birliği'nin Silahlı Çatışma ve Diğer Şiddet Durumları için Yönetmeliğe atıfla (2012 versiyonu) hekimlerin ödevleri arasında “düş-

Fotoğraf: Alaattin Timur

**A YAKKABILARIMIZLA
DEĞİL
ÖNLÜKLERİMİZLE
GİRDİK**

İSTANBUL TABİP ODASI

İSTANBUL TABİP ODASI

**İÇERİDE YARALI
TEDAVİ ETTİK
YİNE OLSA YİNE YAPARIZ**

İSTANBUL TABİP ODASI

**İÇERİDE YARALI
TEDAVİ ETTİK,
YİNE OLSA YİNE YAPARIZ**

man” sayılanlar dâhil olmak üzere, yarahlılara ve hastalara etkili ve tarafsız bakım sağlamak ve savunmak” da vardır derken ayrıca, bir hekimin “tıbbi görev ve sorumluluklarını yerine getirmesinin hiçbir şekilde suç sayılmayacağı” da hatırlatılmaktadır. Dünya Tabipler Birliğinin Hekimlik Ahlakı Uluslararası Yönetmeliğinde (2006 versiyonunda) hekimler için getirilen yükümlüğe de önemle işaret ederek; “Hekim acil bakımı, başkalarının bu bakımı sağlamaya istekli ve yeterli olduğundan emin olmadığı takdirde, bir insanlık görevi olarak sunacaktır.” düzenlemesini aktarmaktadır.

Sonuç olarak “bir hekimin, hangi koşullarla olursa olsun bir yaralıya karşılıksız bakması, hekimlik mesleğinin gereği olduğu kadar, hekimin insan onurunun da bir gereğidir. Her şeyden önce insan olduğunun bilincinde olan her insana da, hekimliğin bu gereklerin yerine getiren hekimlere teşekkür etmek düşer.” demişlerdir

Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hayrettin Ökçesiz, “Bakanlığın ileri sürdüğünün aksine bu yardımların Anayasa’ya, hukuka ve ilgili pozitif hukuk normlarına uygun olduğu düşüncesindeyim. Uygar bir vicdanın bu uygunluğu görmekte zorlanmayacağını düşünüyorum. İlk yardım ve acil yardım yükümlülüğü devletin veya özel sektörün acil sağlık birimlerinde çalışsın

veya çalışmasın olaya tanık olan tüm hekimlerin yaptırımı bağlanmış olan deontolojik ve yasal sorumluluğudur. Burada amaç, sürekli sağlık kamu hizmeti üretmek değil, sağlık kamu hizmetinin üretimine anlık, arızı ve geçici olarak katılmak zorunda kalan hekimlerin meslek kurallarına uygun davranabilmelerini sağlamaktır” demektedir.

İdare Hukuku Öğretim Üyesi Prof. Dr. Onur Karahanoğulları, “Hekimlerin İlk Yardım Ve Acil Yardım Yükümlülüğünü Yerine Getirmeleri Gerektiren Olaylarda Tabip Odaları-

nın Görevleri” başlıklı makalesinde ruhsatsız sağlık hizmeti sunma, revir açma işletme kavramlarını değerlendirmiştir: İlk yardım ve acil yardım yükümlülüğü devletin veya özel sektörün acil sağlık birimlerinde çalışsın veya çalışmasın olaya tanık olan tüm hekimlerin yaptırımı bağlanmış olan deontolojik ve yasal sorumluluğudur. Bu nedenle Sağlık Bakanlığı’nın acil sağlık hizmetleri örgütlenmesinin varlığı Tabip Odalarının ve Birliğin kamu hizmetleri örgütlenmesindeki yetki ve yükümlülüklerini dışlamaz” demektedir.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Öğretim Üyesi Doç. Dr. H. Burak Gemalmaz değerlendirmesine; 23 Aralık 2003 tarihinden itibaren Türkiye bakımından bağlayıcı olan Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi’nin 12. Maddesindeki düzenleme zaten insan hakları hukukunda sağlık hakkına ilişkin düzenlemelerin en geniş kapsamlısıdır. Hekimlerin Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi çerçevesinde bireylere ilk yardım da dahil olmak üzere sağlık hizmetleri sunmasının engellenmesi ve/veya cezalandırılması sağlık hakkına aykırılık teşkil edebilecektir. Dahası, hekimler ve bunların bağlı oldukları meslek örgütleri zaten tabi oldukları etik kurallar gereği söz konusu hizmeti sunma yükümlülüğü altındadırlar.” demektedir.

HUKUKİ METİNLER NE DİYOR

“Dünya Tabipleri Birliği’nin Cenevre Bildirgesi; Yaş, hastalık ya da sakatlık, inanç, etnik köken, cinsel yönelim, sosyal duruş ya da başka herhangi bir etkenin, görevim ve hastam arasına girmesine izin vermeyeceğim...

Dünya Tabipleri Birliği’nin Cenevre Bildirgesi’nde hekimlerin “Yaş, hastalık ya da sakatlık, inanç, etnik köken, cinsel yönelim, sosyal duruş ya da başka herhangi bir etkenin, görevim

ve hastam arasına girmesine izin vermeyeceğim” diye sözlere, **Dünya Tabipleri Birliği’nin İnsan Hakları Bildirgesi’nin** hekimlere ‘yeterli sağlık bakımını ayırım gözetmeden tüm

insanlara sağlanması için bütün gayretleri göstermelidir’ ödevini vermesi, **Tıbbi Deontoloji Tüzüğü’**nde hekimlere birinci ödev olarak, “ayrısız bir biçimde insan yaşamını, sağlığını

gözetme, ilk yardımda bulunma” ödevinin verilmesi, **İnsan Hakları ve BiyoTıp Sözleşmesinde** “*gereksinimi olan her insana sağlık hizmeti vermenin her türlü toplumsal yarar düşüncesinin üstünde olduğunun*” vurgulanması hekimlik mesleğinin amaçlarını ve çerçevesini çizmektedir.

6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Yasasında Türk Tabipleri Birliği’ne ve Tabip Odalarına verilen görevlerde evrensel hekimlik değerlerinin, sağlık alanındaki insan hakları belgelerinin bir uzantısıdır.

Kişilerin zor kullanımına maruz kalması en yoğun halini oluşturmak üzere, bu tip eşitsiz çatışmalı koşullarda devletin uygun sağlık hizmetini sunmaması Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 3. maddesinde hüküm altına alınan “işkence yasağı” kapsamında değerlendirilmektedir. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi pek çok kararında; “*gaz sıkma eyleminin, bu gazın ortaya çıkardığı etkiler ve potansiyel sağlık risklerini dikkate alarak, başvurucuda yoğun fiziksel ve ruhsal acıya yol açtığı ve başvurucuyu küçük düşürecek ve alçaltacak korku, elem ve aşağılanma duygularına neden olduğu*”, “*gaz kapsülünün göstericileri hedef alarak fırlatıldığı*” ve benzeri gerekçelerle AİHS’nin 3. maddesinin (işkence yasağı) ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır. (10 Nisan 2012 tarihli Ali Güneş-Türkiye kararı, 16 Temmuz

2013 tarihli, Abdullah Yaşa ve Diğerleri-Türkiye kararı, 23 Temmuz 2013 tarihli, İzci-Türkiye kararı vb).

Acil durumlarda derhal sağlık hizmetinin **sağlanmamasının** yahut gecikmesinde gerekçe olmayacak bir şekilde sağlık hizmeti **sunulmamasının** 3. maddeyi ihlal ettiği koşullarda, hekimlerin acil sağlık hizmeti sunmasının cezalandırılmaya çalışılması kişilerin işkenceden korunması hakkının da ihlal edilmesi anlamına gelmektedir. (Bu içerikte kararlar için 11 Mart 2004 tarihli Iorgov- Bulgaristan kararı; 27 Haziran 2007 tarihli Istrath ve diğerleri v. Moldova kararı)

Bu kararlardan da açıkça anlaşıldığı gibi işkencenin önlenmesi, cezalandırılması ve uygun mekanizmalar ile kişilerin esenliklerinin sağlanmasını içeren işkence yasağı; bu suçun önlenmesi için etkin, uygun, hızlı sağlık hizmetini sunan hekimleri cezalandırmaya, onlara gözdağı verilmeye çalışılarak bir kez daha açıkça ihlal edilmektedir.

Hekimlerin ve meslek örgütlerinin acil sağlık hizmeti sunma yükümlüklerini “yaşam hakkı”yla da birlikte değerlendirmek gerekir. Bilindiği üzere sağlık hakkı ile yaşam hakkı arasında oldukça sıkı bir bağ vardır. Pek çok örnekte sağlık hakkı ihlallerinin, yaşam hakkı ihlalleriyle birarada, içiçe olduğu görülmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2. maddesinde düzenlenen yaşam hakkına ilişkin, AİHM kararlarına bakıldığında; devletlerin kendilerinin yetişemediği veya daha elverişli bir pozisyonda bulunması sebebiyle başka hekim veya meslek örgütlerince sağlanan acil sağlık hizmetini engelleme yükümlülüğü altında olmadıkları anlaşılmaktadır. Aksine devletler, pozitif yükümlülükleri çerçevesinde hekim veya meslek örgütlerince sağlanan acil sağlık hizmetlerini desteklemek mükellefiyeti altındadır.

Dünya Tabipler Birliği Uluslararası Tıbbi Etik Kuralları da, hekimlerin ahlaki açıdan bir insanlık görevi olarak acil tıbbi bakım vermekte yükümlü olduklarını kabul eder.

Lizbon Hasta Hakları Bildirgesi, kişilerin etnik kökenleri, politik inançları, milliyetleri, cinsiyetleri, dinleri ya da kişisel özellikleri ne olursa olsun sağlık bakımını alma hakkına sahip olduklarını belirtmektedir. Lizbon Bildirgesi’ne göre; “*Yürütme organının, hükümetin veya herhangi bir idari merci veya kurumun bu hakları hastalara tanımayı reddetmesi durumunda hekimler, bu hakları garanti altına almak ya da bu hakların verilmesini sağlamak için gerekli yollara başvurmalıdırlar.*”

Görüldüğü gibi sokak hekimliği, sağlık hizmet etliğinin bir gereği

olarak DTB tarafından uluslararası bildirelerde de defalarca ifade edildiği gibi hekimin uymakla yükümlü olduğu mesleki sorumluluktur.

Durum iç hukuk açısından da farklı değildir. Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nün 3. Maddesi gereğince “*Tabip, vazife ve ihtisası ne olursa olsun gerekli bakımın sağlanmadığı acil vakalarda mücbir sebep olmadıkça, ilk yardımda bulunur*”.

Bu noktada “yardım ve bildirim yükümlülüğünü düzenleyen” Türk Ceza

Kanunu'nun 98. Maddesini hatırlatmakta da yarar var; “*Yaşı, hastalığı veya yaralanması dolayısıyla ya da başka herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan kimseye hâl ve koşulların elverdiği ölçüde yardım etmeyen ya da durumu derhâl ilgili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi dolayısıyla kişinin ölmesi durumunda, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına*

hükmolunur.” Sağlık çalışanı olmayan vatandaşları dahi bağlayan bu hukuk kuralı karşısında meslek kuralları gereği, acil sağlık hizmeti sağlamakla yükümlü olan hekimlerin toplumsal olaylarda kolluk kuvvetlerince yaralanan ve kötü muameleyle maruz kalan kişileri tedaviden kaçınması kabul edilemez.

Kaldı ki yaralılara yardım etmek insan olmanın gereğidir.

ULUSAL VE ULUSLARASI CAMİA NE DİYOR?

Dünya Tabipleri Birliği; “Yanınızda olmaktan onur duyuyoruz. Son haftalarda hekimlerinizin yaralılara verdiği tarafsız hizmetler saygımızı hak ediyor. Herkesten ve özellikle Türk Hükümetinden -çatışma anlarında bile- tıbbi bağımsızlığı güvence altına almasını istiyoruz. Bu, insanlığa saygı göstermenin tek yolu ve bu ulusun sahip olduğu muazzam kültüre en yakışanı olacaktır”

Dünya Tabipleri Birliği, “Yanınızda olmaktan onur duyuyoruz. Son haftalarda hekimlerinizin yaralılara verdiği tarafsız hizmetler saygımızı hak ediyor. Herkesten ve özellikle Türk Hükümetinden -çatışma anlarında bile- tıbbi bağımsızlığı güvence altına almasını istiyoruz. Bu, insanlığa saygı göstermenin tek yolu ve bu ulusun sahip olduğu muazzam kültüre en yakışanı olacaktır” cümleleri ile bizi desteklemiştir.

İnsan Hakları İçin Hekimler Örgütü gönderdiği mesajda; “TTB üyeleri,

Gezi Parkı gösterileri sırasında yaralı göstericilere yönelik yaşam kurtarıcı çabaların örgütlenmesine, mesleki yükümlülükleri, Türk yasaları ve uluslararası hukuk doğrultusunda yardımcı olmuşlardır. Bu tür bağımsız tıbbi yardım ihtiyacı, büyük ölçüde, güvenlik güçlerinin yol açtığı yaralanmaların mahiyetinden ve yaygınlığından, ayrıca hükümetin diğer halk sağlığı acil durumlarında verdiği etkili ve yerinde acil hizmetleri vermemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Bu kendiliğinden tıbbi yardım çabalarının mahiyeti ve süresi yalnızca yaralı göstericilerin acil

tıbbi ihtiyaçlarıyla belirlenmiştir ve hiçbir şekilde revir adı verilen sağlık birimlerinin kurulması anlamına gelmemektedir. Bu davanın, mesleğimizin gereği olan etik çerçevesinde cesaretle tıbbi hizmet veren Türkiye'deki tıp personeline yönelik bir dizi cezalandırıcı girişimin bir parçası olmasından derin kaygı duyuyoruz. Hekimler, ayırım gözetmeksizin hizmet verme mesleki görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle hiçbir zaman cezalandırılmamalıdır. Türkiye hükümeti, yaralı göstericileri de kapsamak üzere, tıp personelinin ihtiyacı olanlara tıbbi yardım sağlama mesleki görevlerine saygı göstermeli ve halkın sağlık hakkını gözetmelidir.” demektedir.

Avrupa Tıp Uzmanları Topluluğu tarafından hükümete, sağlık hizmetlerinin evrensel hekimlik ve insan hakları ilkelerine göre sunulmasının sağlanması, ayrımsız sağlık hizmeti sunan hekimlere yönelik baskılardan vazgeçilmesi yönünde yazılı çağrı yapılmıştır.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Türk Diş Hekimleri Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği ve Türk Tabipleri Birliği biraraya gelerek, **“Hekimlik ve Demokrasi Bildirgesi”**ni yayınlamıştır.

Bildirgede belirtildiği üzere sağlık, yaşamın kaynağı ve herkesin hakkıdır. Düşünceleri, politik tutumu, cinsiyeti, sosyal durumu ne olursa olsun sağlık hizmeti verirken kimseye karşı ayrımcılık yapılamaz. Hekimlerden toplumun sağlık sorunlarına kayıtsız kalması, ayrımcılık yapması istenmez. Unutmayalım ki hekimlerden böyle bir tutum savaş dönemlerinde bile istenmemiştir, istenemez.

NE İSTİYORUZ?

İstanbul'un pek çok yerinde olduğu gibi Dolmabahçe Valide Sultan Camii'nde de, Camii görevlilerinin de bilgisi ve yardımlarıyla (kendilerine bir kez daha teşekkürlerimizi sunarız), gönüllü sağlık ekiplerimiz tarafından revir kurulmuş ve polis saldırısında yaralanan yüzlerce yurttaşımıza sağlık hizmeti verilmiştir. Aralarında gencecik tıp fakültesi öğrencilerinin de olduğu meslektaşlarımız o korkunç koşullarda, kendi yaşamlarını da tehlikeye atarak, fedakârca insanların yardımına koşmuştur.

Oysa başta onurlu bir insan sonra tıp öğrencisi, hemşire, hekim, diş hekimi olarak yaralılara yardım edenlerin davranışlarının hukuksuz olduğu iddia edilmekte, 8 yıla varan hapis cezalarıyla yargılanmaları için davalar açılmaktadır!

Birlikte düşünelim lütfen: ‘Hukuki olan’ ne? ‘Hukuki olmayan’ ne?

Sonra da Sağlık Bakanı'na ve Hükümete soralım; hukuka aykırı olan nedir? Hangi konuda, kime karşı suç duyurusunda bulunmayı düşünüyorsunuz? 1999 Körfez Depremi ve 2011 Van-Erciş depremlerinde, daha nice felaket de sağlık emekçileri revirler kurarak gönüllü sağlık hizmeti vermişlerdi. O hizmeti de hukuk dışı buluyor musunuz?

Bilginiz olsun; o günlerde olduğu gibi bugün de hekimler, sağlık çalışanları, mesleklerinin doğası gereği ihtiyacı olanlara, eylemcilere de, güvenlik görevlilerine de, ayrımsız bir biçimde her yer ve her zamanda sağlık hizmeti vermeye devam edeceklerdir.

Dünyanın gözü önünde gerçekleşmiş olan polis şiddetini görünmez kılmaya çalışanlara, bu vahşete maruz kalanların en yakın tanıkları olan hekimler olarak sesleniyoruz!

Bu dönemde yaşanan ve bütün toplum kesimlerini etkileyen bu ağır ihlaller karşısında Birleşmiş Milletler'in Paris Prensipleri'ne dayalı etkili, tarafsız, bağımsız soruşturma yürütülmesi ve faillerin yargılanması sağlanmalıdır.

Oysa insan eliyle oluşturulmuş fiziksel ve ruhsal travmaya maruz kalan binlerce kişinin tıbbi yardıma ve adalete erişebilmesi önündeki engelleri kaldırmakla sorumlu olan siyasal iktidar; bütün saldırılara ve engellemelere

Fotoğraf: Alaattin Timur

rağmen, tıbbi etik ilkeler gereği sağlık hizmeti sağlayan hekimleri ve hekim örgütünü “suçlu” ilan edip, yargılamaya dardindedir.

Bu çerçevede sadece Dolmabahçe Bezmi-Alem Valide Sultan Camii'ne sığınan kişilere sağlık hizmeti sunan hekimlere değil, Ankara Tabip Odası ve Hatay Tabip Odaları'na da davalar

açılmıştır. Sağlık Bakanlığı tarafından açılan davalarda Tabip Odası organlarında görev yapan hekimlerin (yönetim kurulu üyelerinin) “*hukuka aykırı olarak revir adı altında sağlık hizmet birimleri oluşturarak amaçları dışında faaliyet gösterdikleri*” iddiasıyla görevlerine son verilmesi talep edilmektedir.

Bilinmelidir ki; Türk Tabipleri Birliği ve Tabip Odaları bu tür baskılarla ilk kez karşılaşmıyor. TTB ve bağlı meslek odaları tüm dünyadaki saygın konumlarını böyle zamanlardaki tutarlı, etik duruşları ve uluslararası insan hakları kuruluşları ve Dünya Tabipler Birliği'nin yayınladığı tutum belgelerine uygun davrandıkları için kazanmıştır.

Fotoğraf: Yücel Tunca

Kaldı ki sadece ülkemizdeki insanların, örgütlerin değil bütün dünyadaki hekimlerin ve onların örgütlerinin yakından izlediği bu davalar aslında; *insanlık yararına hekimliği görevden alma* adımlarıdır. İnsanlığın ortak değerleri yok sayılarak yapılan bu girişimler, hem hukuki dayanaktan, hem toplumsal meşruiyetten yoksundur.

Çünkü hekimlik yargılanamaz!

Bugünkü uygulamada kullanıldığı biçimiyle Hipokrat Andı ; “...*Tıp fakültesinden aldığım bu diplomanın bana kazandırdığı hak ve yetkileri kötüye kullanmayacağıma, hayatımı insanlık hizmetlerine adayacağıma, insan hayatına mutlak surette saygı göstereceğime ve bilgilerimi insanlık aleyhinde kullanmayacağıma, mesleğim dolayısıyla öğrendiğim sırları saklayacağıma, din, milliyet, cinsiyet, ırk ve parti farklarının görevimle vicdanım arasına girmesine izin vermeyeceğime, mesleğimi dürüstlük ve onurla yapacağıma, namusum ve şerefim üzerine yemin ederim*” diye biter.

Hipokrat andını yargılamaya kalkmak insanlığın en temel değerlerini yargılamak anlamına gelecektir. **Bu durumun, yargılanan hekimlere bir onur, yargılayan ve bu yargılamadan politik umar bekleyenlere ise üzerlerinden çıkarılamayacak bir leke olarak kalacağı bilinmelidir.**

Türk Tabipleri Birliği ve İstanbul Tabip Odası,

- meslek onuruna, insanlık değerlerine uygun davranışı nedeniyle baskıya, yaptırıma uğrayan bütün hekimlerin, tıp öğrencilerinin ve sağlıkçıların yanında olmaya,
- hekimlik uygulamalarının toplumun siyasal olarak biçimlendirmesi amacına yönelik kullanılmasını kabul etmemeye,
- toplumun sağlık sorunlarına kayıtsız kalmamaya,
- sağlık hizmetinin düşünceleri, politik tutumu, cinsiyeti, sosyal durumu ne olursa olsun ayrımsız bütün insanlara sunulmasını güvence altına alacak uygulamalarda ısrar etmeye devam edecektir.

Daha önce de defalarca söylediğimiz gibi yasalarınız, genelgeleriniz, yönetmelikleriniz ne derse desin bizler; bu topraklarda bin yıldır olduğu gibi bugün ve bundan sonra da sadece hekimliğin gereklerini yerine getirecek, değerlerimizle sahip çıkacak, genç hekim meslektaşlarımızı **07 Mayıs 2014 günü Çağlayan Adliyesi**'nde yalnız bırakmayacağız!

BİZ HEKİMİ
SİYAYI DA YARATAN
DANIŞTAYI
SEVERİZ.

#görevhipokrat
hipokrat

ATANKARLARIMIZLA
BİRLİKTE ÖZGÜRLÜK
İÇİN KÜRDE

GEZİ YARU
MUTLUK İTİM
YAPARIZ

GEZİ YARU
MUTLUK İTİM
YAPARIZ

GEZİ YARU
MUTLUK İTİM
YAPARIZ

MESLEĞİMİZİN EVRENSEL DEĞERLERİNİ VE HEKİMLİK ONURUNU SAVUNUYORUZ

**GEZİ HEKİMLİĞİ
YARGILANAMAZ!**

İSTANBUL TABİP ODASI

Dolmabahçe Valide Sultan Camii'nde ve
ülkemin her yerinde yanındaki yaralıyı tedavi eden hekimleri
YARGILAYAMAZSINIZ!

Çünkü Hekimlik Yargılanamaz!

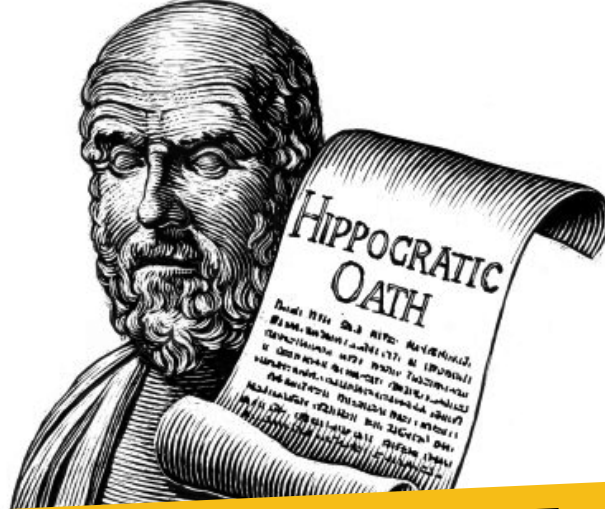
Eğer hekimliği yargılamaya ve cezalandırmaya niyetlenmişseniz,
ne yazık ki genç asistan hekimlerden değil
Hipokrat'tan Başlamak Zorundasınız!

DURUŞMA

7 Mayıs Çarşamba İstanbul 55. Asliye Ceza Mahkemesi
09.00 / Çağlayan Adliyesi

BASIN AÇIKLAMASI

7 Mayıs Çarşamba, 12.30 / Çağlayan Adliyesi

#direnhipokrat